

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. augusztus 4.

164. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Viaolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és Adó-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy hóra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

Fiume és a munkásbiztosítás.

Erről a kérdéstről már többször írtunk s a minap is sürgettük annak életbeléptetését.

A kérdés jelentős volta megokolta teszi azt az érdeklődést, amelylyel az erre irányuló mozgalmak iránt tanusít a fővárosi és helyi sajtó.

Egy előkelő fővárosi lap legutóbbi cikkét közöl egy fiumei hírlapiról tollából, amelyben érdekes dolgokat mond el a munkásbiztosító törvénynek Fiumében való életbeléptetéséről.

Az állami munkásbiztosításról szóló törvény — úgy mond — ha némi késéssel is, de ma már az egész országban életbelepett, csupán egy pontja van az országnak, ahol a törvény nem jutott érvényre s ez a pont természetesen Fiume. ahol a munkások átlagos száma tizenkét tizenhárom ezer.

A törvény záradéka ugyan imperative kimondja, hogy e törvény hatálya kiterjed Fiume város és területére is, a törvénynek nincs is közjogi vonatkozása, mely sérthetné a corpus separatum jogaira ítéltékenyeket — de a törvény végrehajtása a közel jövőben is alig várható.

Midőn a kormány megkérdezte szokásosan a municipiumot, hogy minő esetleges változtatásokat óhajt a törvény végrehajtását illetőleg, a municipium felelete az volt, hogy csupán a törvényben kimondott *hivatalos magyar nyelv helyébe óhajtja Fiuméra nézve kimondani az olasz nyelv hivatalosságát.*

A kerületi pénztár is véleményt adott, jelezte, hogy örömmel várja a törvény életbeléptetését.

A munkaadó szövetség is adott véleményt, a maga, kissé fiumei szájjal szerint s a törvény csendesesen uszta át az egyik terminust a másik után.

Halasztották a végrehajtását, anélkül, hogy arra gondoltak volna, hogy e törvény végrehajtása nemcsak égetőleg sürgős, hanem végrehajtása előtt bizony komoly megbeszélésre is okot fog adni. Mert őszintén szólva nem a municipium véleménye a fontos, hogy a beteg ujjak és lábak lajstromozásának magyar mivolta sérti-e a fiumei kétféjű sas fülét vagy sem, hanem igenis vannak speciális munkásviszonyoknál fogva olyan helyzetek, melyekre gondolnia kell a kormánynak.

Persze ezek nem akadályozzák meg pár percre sem a törvény végrehajtását, csupán parancsoló szükségé teszik, hogy a törvény végrehajtásának előkészítése megkészdődjék a legrövidebb időn belül.

Ezek a kivételes intézkedések nem is a törvény szellemének megmásmítására vonatkoznak, csupán arra, hogy Fiume, mint kikötőváros s mint Ausztria s Horvátország közé beékelte terület, a munkaviszonyok specialitása-

nál fogva s a munkások életviszonyainál fogva némi adminisztracionális eltérést követel. De egy apró adminisztracionális akadály nem magyarázhatja meg, hogy egy ilyen nagyfontosságú városban hogyan késhetik egyetlen munkásjóléti törvényünk végrehajtása?

S a törvény végrehajtása elé máris akadályok halmozódnak.

A fiumei munkálatok látva, hogy legutóbbi törvényeink legfontosabbjai nem terjesztettek ki Fiuméra, lassanként arra a gondolatra jutottak, hogy a munkásbiztosítási törvényt sem kell vállalkra venni — csupán egy kis jóindulatu ellenzés kell hozzá.

És megkezdettek egy csendes akciót, melynek célja az, hogy a város hangadó elemei arra a meggyőződésre jussanak, hogy a törvényt Fiumében nem is lehet végrehajtani. Az akcióban résztvevők fele azt sem tudja, hogy miről szól a törvény, de gyűléseken verik a mellüket, hogy a törvényt Fiume területén nem szabad életbeléptetni.

A kormány is, az Országos Pénztár is tisztában van vele, hogy e törvényt minden sérelem nélkül végre lehet hajtani s ha az ország minden pontján életbelépett s bevált, neveltséges volna néhány fiumei ember kedvéért e törvényt is sutba dobni igen ám, de mi következik.

A csendes akció vége az lesz, hogy a fiumeiek ismét véres sérelmet fognak látni s a kormány, „tekintettel a közhangulatra“ ad acta teszi kevés szociális törvényünk legjobbját, Fiumét illetőleg.

De, nehogy valaki azt higgye, hogy a törvényt holmi közjogi scrupulusból ellenzik, akik ellenzik. Nem. Egyszerűen néhány ember burkolózik a fiumei közjogi furcsaság köpenyébe, hogy ne kelljen pár fillért áldoznia a munkásbiztosításért.

A kormánynak haladéktalanul meg kell győződnie, hogy mik azok a komoly alapon kért változások a törvény végrehajtását illetőleg s azután késedelem nélkül végrehajtani a törvényt. Elvégre a legzseniálisabb törvény sem ér semmit, ha végre nem hajtják.

S e dolognak van egy fontos, igen fontos momentuma a magyarság szempontjából. Fiume munkássága a magyar állam kezét eddig úgy ismerte, amint a lelketlen izgatók falra festették sötét árnyéknyit, pallossal és ostorral a zordon ökölben; ismerje meg végre e nép az államhatalom igazi kezét: a hatalmasat, mely erős, nagy, nemcsak akkor, ha lesújt, hanem akkor is, mikor védi, felemeli a gyengét, az erőtlent. Azt hisszük, ez a szelleme az állami munkásbiztosításnak.

— A baja-báttaszéki vasut és ezzel kapcsolatos dunai vashid építése gyorsan halad előre. A vasuti töltés Báttaszéktől Bajáig csekély kivétellel teljesen kész, mindössze 3—400 méteren van még földmunka. A talpfák és sinek már a vonal legnagyobb részén le vannak rakva. Az ártérben elhelyezett 4 vashid, melyek közül az egyik 30, a másik 4, a harmadik 90 s a negyedik 150 méter nyílásu, ugyancsak készen van, mindössze a 150 méter hidnak 10 darab 15 méter hosszú vas felszerelését kell az ideiglenes faállványokkal a készen álló vasbeton pillérekre reátoolni, ami már folyamatban is van. Maga a hid a Dunapart fölött 10 méternyi magasságban elhelyezett hatalmas alkotás. Egész hossza 580 m., tehát jelentékenyen hosszabb, mint a budapesti összekötő vasuti hid; a szorosan vett Dunameder felett 4 nyílása van, mindegyik száz méter hosszú. Konopisti gránitból készült hatalmas pillérei nagy mélységben vannak alapozva. A hid vasfelszerkezetének nagyrésze már szintén készen áll, míg a bajai oldalhoz közelebb eső két utolsó nyílás vasfelszerkezetének szerelése van csak hátra. Valószínű, hogy a vasut már 1909. május havában átadható lesz a forgalomnak. A baja-báttaszéki vasut építése következtében már a baja-szabadkai és báttaszéki-dombovári vonalak elsőrangusítása is folyamatban van.

A fiumei püspökség.

— A drenovai eset alkalmából. —

Fiume egyik alközségében állítólag dul a harc, keveregnek a hívők s elállják a templom ajtót, nehogy az olasz igét hirdető pap helyett a nagyhorvát propaganda egyik harcosa foglalja el.

S a harcban kiveszi a részét a város, az alközség, a fiumei apátplébános és tudj isten még kicsoda.

A dolognak a kelleténél nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, holott az egész tulajdonképpen személyes ügy, amibe mások is beleártják magukat.

Nekünk magyaroknak tulajdonképpen semmi közünk nem volna az olaszok és horvátok harcához, ha Fiumében a magyarságnak nem volnának céljai, törekvései. Így azonban nem árt, ha a szláv keselyű s a fiumei sasok harcát figyelemmel kísérik.

Néhány hónappal ezelőtt lapunk nyomán a sajtó élénken foglalkozott a fiumei püspökség, illetőleg vikariatus kérdésével. Egybehangzóan konstatálták az összes magyar lapok, hogy fontos állami érdek a fiumei püspökség felállítására. S amit akkor ennek megokolására felhoztunk, az most beigazolást nyert.

A zengi püspökség kénye-kedve szerint bánik el a fiumei egyházi ügyekben, nem tagadva meg sohasem a nagyhorvát eszmét. Ebben az esetben is csak ez történt. A zengi püspökség elmozdított állásából egy papot, aki az olasz eszme mellett izgatott s egy kipróbált horvát embert küld a helyére. A protestálás, lármázás és fenyegetőzés megtörtént s most már csak az a kérdés, hogy a püspökség hagyja-e magát terrorizálni.

Nem hisszük, ámbátor az sem kizárt dolog. A horvát befolyás ellen azonban egyházi téren nem célszerű az erőszakoskodás. Ez fölkelte a hívők ellenszenvét az egyház ellen, amely ma már fontosabb egyéb funkciót végez, mint a zágrábi Strassnofok.

Az egyházi kérdéseket törvényhozási uton kell rendezni. Fiumét törvényesen kell elszaki-

tani Zengtől s a fiumei püspökség, illetőleg vikáriátus felállításával tovább késni nem szabad.

Intő például szolgálhat az elhorvátosított tengeremlék. Így járhat Fiume, ha nem sürgeti az államnál a püspökség felállítását. Az olaszul tudó papok jó szolgálatot tehetnek majd Fiuménak s a magyar államhatalomnak is. Ugy látszik, hogy a fiumei püspökség, illetőleg vikáriátus felállítására vonatkozó javaslat készen áll évek óta, csak elő kellene venni s a törvényhozás útján végrehajtani.

Fontos szempontok döntők ebben a kérdésben s a kész javaslat törvényerőre való emelésével nem szabad késni.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

UJDONSÁGOK.

— **Montecuccoli tengernagy Fiumében.** Montecuccoli Rudolf gróf tengernagy, haditengerészetünk parancsnoka ma reggel 4 és fél órakor a „Lacroma“ hadijachton Fiuméba érkezett, szemlélt tartott az itt időző hajóraj felett. Majd 7 órakor a gyakorlatozás után megindultak a hadihajók Sebenico felé.

— **Házasság.** Mann Sándor, a Levi és Társa szappangyár irodafőnöke eljegyezte Stern Olgát, Stern József ur leányát Fiumében.

— **Hajórajunk távozása.** A magyar-osztrák hajóraj, amely öt napot töltött Fiumében, ma reggel fél 7 órakor indult Szeberikóba. A távozással ismét csönd támadt Fiumében s a nyári hőségben az éjszakák ismét nyugodalmasabbak lesznek. Abbazia az idén nagy igyekezettel fogadta a közös vendégeket és szép ünnepségeket rendezett. Fiumében nem volt semmi, ami nagyon helyes is, mert a magyar-osztrák hajórajt nem szabad Fiumében vendégnek tekinteni Fiumében. A paritás alapján úgy is megkövetelhetnők, hogy az év egy szakát a hajóraj egy része Fiumében töltsen. Ehhez azonban nagyon is gavallérok vagyunk s abból a pénzből, amit a hajóra költünk, nem térül meg semmisen.

— **A vasárnapi munkaszünet.** Egy héttel ezelőtt bocsátotta ki a kereskedelmi miniszter az ipartörvény második részének tervezetét és ma már ismét új javaslatot bocsát nyilvánosságra: a vasárnapi munkaszünetről.

A törvény sajnos, nem állapít meg valami szigorú intézkedéseket a vasárnapi munkaszünet betartására. Egyáltalában alig foglal magában új intézkedéseket, csak a most, rendelet tömege újján kifejlődött gyakorlatot kodifikálja. Feltűnő buzgalommal intézkedik a törvény „Szent István király“ napjának megünnepléséről. Ez alól nincs kivétel, nincs felmentés. A klerikális szellem még a tisztán ipari törvényhozás terén is érvényesül mostanában.

A kereskedelmi irodákban bizonyos esetekben engedélyez vasárnapi munkát, de hétköznapi kárpótlást köt ki érte. Hogy az ilyen kikötést, különösen kisebb üzemekben milyen kevéssé lehet gyakorlatilag érvényesíteni, azt mindenki jól tudja.

— **Lemoine itt, Lemoine ott.** A Fiumében is keresett gyémántkészítő Lemoine szökése óta azok közé a keresett egyének közé tartozik, akiket sokszor elcsipnek, de sohasem találják meg. A szökése óta napról-napra érkeztek híradások, hogy itt, vagy ott nyomában vannak már, sőt már fogják a kabátja szárnyát, kiderült azonban, hogy rendszerint törökök fogták. Párizsban most megint erősen bizakodnak, hogy a gyémántkészítőt rövidesen kézrekerítik. A rendőrséget értesítették ugyanis bizalmasan, hogy Lemoine Triesztbe érkezett. Két titkos rendőr azonnal vonatra ült és meg sem állott Triesztig. Itt egy szállóvendég a fölmutatott arcképről fölismerte, Lemoinet és bizonygatni, hogy előtte való este együtt ültek a hotelben. Lemoine után más nyomra is akadtak. Egy motorcsónak tulajdonos elmondta, hogy Lemoine csónakot bérelt tőle, a díjat előre kifizette és azzal vált el, hogy két hét múlva visszajön. A tenger partján látcsővel fölfegyverkezve most a két detektív vár és néz, a messzeségbe.

— **Kossuth-nóta Abbáziában.** Most, hogy három hadihajónk az abbaziai kikötőben horgonyzott, fehér ruhás matrózok tarkították

az osztrák üdülőhely utcáinak a képét. A derék tengerészkatona között sok a magyar fiu. A délibábos alföldi rónákról hozták el őket a császár katonáinak messze idegenbe, osztrák városba, ahol még gondolkodni sem szabad magyarul. De a szigorú osztrák szellemű katonai nevelés nem tudta kiölni szívéből a magyar hazához való ragaszkodást. Jellemző az az érdekes epizód, amely tegnap játszódott le az osztrák üdülőhely egyik magyar vendéglőjében a Pilsner Hofban. Mintegy 25—30 magyar fiu sörözgetett a vendéglő kerthelyiségében. Kipirult arccal hallgatták az édes, bus melódiájú magyar nótákat. Majd elhallgatott a zene. A tengerészkatona felállottak helyeikről s előbb halkán, majd fokozódó erővel énekelték a magyarok imádságát, a Kossuth nótát. A napbarnított arcú fiúk, akik annyi veszélynek néznek elé, a meghatottságtól könnyezve énekelték a szép dal utolsó akkordjait s a cigányzene Rákóczi-indulójának hangjai mellett hagyták el a kerthelyiséget.

— **Fiume áruforgalma.** A fiumei kikötőbe tengeren érkezett áru mennyisége júniusban 493.677 métermázsá és 1003 darab. az onnét elszállított áruké pedig 659.872 métermázsá és 164 darab volt. A behozatal az előző év ugyanezen időszakához képest mintegy 163.000 métermázsával csökkent. A kivitel pedig körülbelül 12.000 métermázsával emelkedett. Az év első hat hónapjában Fiuméba tengeren behozott áru mennyisége 2.743.517, az elszállítottaké pedig 4.139.899 métermázsá volt. Az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal körülbelül 710.000 métermázsával csökkent, a kivitel pedig körülbelül 365.000 métermázsával emelkedett. A behozatal csökkenését a szénbehozatal csökkenése idézte elő. A behozott szén mennyisége az év első hat hónapjában 868.531 métermázsát tett szemben az előző év ugyanezen időszakában behozott 1.814.291 métermázsával. Csökkenés mutatkozik még a narancs és citrom, olajos mag, a pálma és kókuszdióolaj, nyers müfa, nyers pamut, nyers juta, vas félgyártmány, gép és készülék, só, salétrom és szuperfoszfát behozatalánál is és ezt a csökkenést nem bírta ellensúlyozni az a kisebb nagyobb emelkedés, melyet a tengeri, hántolatlan rizs, bárdolt müfa, nyers kő, kénkovand, foszfát föld, szantorin és puzzolán föld, román- és portland cement, nyers fém, rézgalic és korpa behozatalánál találunk. A kikötő kivitelében lényeges emelkedés mutatkozik a nyers-, homok- és kristály-cukornál, árpánál, zabnál, tengerinél, babnál, nyers müfánál, vasuti talpánál, kénkovandnál, tölgy- és fenyő-kivonatnál, finomított ásványolajnál, téglák és cserépszindelyeknél, vas- és acélárúknál. Ezzel szemben nagyobb csökkenés észlelhető a finomított cukor, buza, hántolt rizs, liszt, donga, fűrészelt és bárdolt faáru, magnezit és só kivitelében.

— **A kikötőből.** Augusztus 3-án. Érkezett „Tisza“ magyar gőzös Marseilleből 44 tonna vegyes áruval; „Galicia“ osztrák gőzös Konstantinápolyból 1500 tonna korpával és 28 tonna vegyesáruval.

— **Fenicse színház.** Az olasz operett társulat szombaton este tartotta bemutató előadását a „Gésák“ operettben. Az előadás elég jó volt. A közönség sokszor tapsolt a szereplőknek. A legnagyobb sikere Abbadia Margheriának volt Mimosa szerepében. Tegnap este szintén a „Gésák“ került színre. Ma este szintén a „Gésák“ megy.

— **Születés, házasság, halálozás.** Az anyakönyvi hivatalnál az elmúlt július hónapban 114 születést, 18 házasságot és 94 halálozást jelentettek be.

— **Hamis 50 és 100 koronások.** A rendőrséghez följelentés érkezett, hogy a városban 50 és 100 koronás hamis bankjegyek vannak forgalomban, amelyek könnyen felismerhetők arról, hogy vékonyabb papírosra vannak nyomva.

— **Fiume és a magyar liszt kivitel.** A magyar liszt ellen újabb támadást intéztek osztrák szomszédaink, ezuttal a magyar kormány hallgatóságos jóváhagyásával. A magyar lisztnek eddig egy nagyon előnyös díjszabása volt Felső Tirol felé, mintegy ellensúlyozásként a Fiume—Velence—Ala közti viszonylat ellen vezetett osztrák okvetetlenkedésnek. A magyar liszt felment vizen Passauig, ott vázárólt vagonokba rakták és Bregenzből Aschig német területen futott, majd bement újra osztrák

földre, Tirolba, anélkül, hogy vámolás alá esett volna. Ez mintegy 45—50 koronás előnyt biztosított vagononként a magyar malomipart. E viszonylat ugyanis augusztus 15-én meg fog szűnni. E napon a magyar lisztet Engelhartszell, Passau, Simbach, Bregenc, Lindau vámhivatalai el fogják vámolni, vagy pedig a salzburgi és kufsteini vámhivatalok. Szó van arról is, hogy Linzen át, óriási kerülővel akarják továbbítani a magyar lisztet. Szóval már nem lehet a lisztet felvinni Passaubá, ott vagonba rakni és vázárólvá, vámolatás nélkül Bregenz és Asch közt német területen vasuton vámentesen vinni újra az osztrák-magyar vámterületre, Tirolba. A magyar malmoknak ezt a sérelmes tarifális intézkedést épp úgy tűrniök kell, mint azt a nagy halmazt, amit a magyar kormány a kiegyezésben, minden tarifális ellenszolgáltatásként elalkudott. Így lesz ez különben a most államvisitandó Osztrák-magyar államvasut és a két cseh északi vasutvonal tarifapolitikájában is. Kíváncsiak vagyunk, hogy ez esetre, mikor tarifálisan ki lesz szolgáltatva malomiparunk az osztrákok kénye-kedvének, mit fognak kieszelni a kormánykörök a liszt kivitel érdekében.

— **Felolvasás.** A Fiumei Munkásotthonban (Via Fiumara 2.) f. évi aug. hó 6-án, csütörtökön este 8 órakor felolvasás lesz a „vallás és a társadalom“ címen. Érdeklődők szívesen látatnak. Belépő díj nincs.

— **A tenger alatt járó magyar-osztrák hajók.** A magyar-osztrák tengerészet számára megrendelt tenger alatt járó hajók a kieli hajógyárban elkészültek. A hajók az odaérkezett magyar-osztrák tengerésztisztek és tengerészek részvételével legközelebb próbatat tesznek.

— **Az első torpedóhajó.** A haditengerészet parancsnoka, gróf Montecuccoli tengernagy, a Danubius hajó- és gépgyár fiumei telepén épített „Triton“ nevű torpedóhajó sikerült vízrebocsátása alkalmával a vállalat igazgatóságához a következő táviratot intézte:

„Fiumei telepükön épített első torpedóhajó vízrebocsátása alkalmával fogadják legszívélyesebb szerencsekívánataimat. Kívánom, hogy törekvéseiket mindenkor a legjobb sikerrel kövessék. Gróf Montecuccoli tengernagy.“

Ezzel a torpedóhajóval, amelynek házi próbamenete, mint jelentettük, 8 nap előtt kifogástalanul sikerült, most tartották meg a hivatalos átadási próbamenetet, amelyen első sorban a szerződésben kikötött meneteesség betartását és a hajónak egy több órán át tartó erőltetett menet alatti teljesítményét vizsgálták.

— **Panasz Abbáziából.** Egyik abbaziai előfizetőknek a következő panaszos sorokat küldte be hozzánk:

Tekintetes Szerkesztőség!

A *Tengerpart* rendes előfizetője lévén, mellékelem e kis nyomtatványt. Miután az új igazgató magyar ur, lehet reményleni, hogy némi változás fog beállani ezen a gyógyhelyen, ahol nemcsak a magyarokat ignorálták, hanem ahol oly botrányos állapotok léteznek, hogy a Kurantstall kellő közepén, a legszebb villák között tartják meg a népünnepeket, úgy hogy hetekig beteg tőle az anélkül is ideges itt lakó. A jakabnap bucsu alkalmával már délben elkezdték a zenét és verték a dobot másnap reggelig. A tánchoz a dobogót a gróf Kesselstatt-villa közvetlen közelében, az én szomszédságomban, állították össze; s miután valami perpatvar állt be, a régi két dobogót szétverték és gyidejűleg egy új dobogót állítottak fel pokoli zajjal.

Itt olyan ázsiai állapotok vannak, hogy közvetlen a parkom mellett van a községnek egy szalmával és rongyokkal fedett kunyhója *kemény nélkül*, ahol egész télen nyers galyakkal tüzeltek és oly füstöt csináltak, hogy egészen a fő-utra lehuzódott. A villám felett egész délután és éjjel ittak és kurjongattak. Pár ezer ember itt dözsölt s oly piszkot hagytak maguk ott, hogy azt az esztetika tiltja a maga nevével leírni.

Iveket össze lehetne írni jogos panaszokkal: de már is kifárasztottam talán az urakat.

Öszinte tisztelettel

Govove Jakabné.

x **Katasztrófák** színhelye volt legutóbb a főváros s a vidék. Tűztengerben, vagyonok romjai közt számos ember lelte halálát. Bármi megrendítő is ezek a szerencsétlenségek, mégis milyen jelentéktelen eseményekké törpültek, ha áldozataik számát összehasonlítjuk az emberek ezreivel, akiknek élettragédiáját az idő-gesség és az ebből keletkezett betegségek okozzák. Pedig ha elolvassák az „Ertekezés a villamos gyógyomódról” című könyvet s annak tanácsait megfogadják, leg-rövidebb idő alatt a gyógyulás útjára térnének. Fentemlített könyvet ingyen és bérmentve küldi meg bárkinek a **Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet** Budapest, Károly-körút 2. félemelet 50 sz.

x **Vas- és fémárúk** beszerzésénél, valamint könyha és háztartási cikkek, mérlegek és szerszámok bevásárlásánál meleg figyelmébe ajánljuk a közönségnek a jóhírnevű **Wellmann Testvérek** magyar céget (Fiume, Via del Pozzo 2., telefon szám 19.) mely mindennemű szakmába vágó cikket óriási választékban s mér-sékelt áron tart raktáron.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Távirat ◀▶ Telefon.

Minisztertanács.

BUDAPEST, aug. 3. **Wekerle** Sándor miniszterelnök ma délelőtt dányosi birtokáról Budapestre érkezett, hogy a mára tervezett minisztertanácsot vezesse. A miniszterelnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg a minisztertanácsot, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett.

A tanácskozás elején bevonták Rauch Pál báró horvát bánt is, aki a horvát ügyekre vonatkozóan tett fontos előterjesztéseket. A tanácskozáson fogják megállapítani az általános választói jog formáját.

Vasuti szerencsétlenség.

ARAD, aug. 3. Az arad-piski vonalon Arad közelében két tehervonat összeütközött. Tizenöt kocsi elpusztult, több ember megsebesült.

Nyomdászok sztrájkja.

PÁRIS, aug. 3. A nyomdászok és betűszedők sztrájkba léptek. A lapok legnagyobb része nem jelent meg.

Öngyilkos királyi tanácsos.

BUDAPEST, aug. 3. **Kövér** András királyi tanácsos, az igazságügyi minisztérium irodafőigazgatója ma lakásán felfelölte magát. Öngyilkosságának oka 120,000 korona adósság, amit nem tudott rendezni. Kövér azelőtt huszárkapitány volt, de az emlékezetes jászberényi robbanás alkalmával ő is alkalmatlanná vált a szolgálatra s ekkor lépett az igazságügyi minisztérium szolgálatába. Öngyilkosságáról értesítették külföldön időző családját és az igazságügyi minisztert is.

Zavargások Törökországban.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 3. Drinápolyban tegnap két ezred ellenszegült az ujtörökök parancsának. A hangulat izgatott. Félt, hogy a helyzetté aggasztóvá válik.

A rétsági gyilkosság.

VÁC, aug. 3. A rétsági rablógyilkosság ügyében ma folyik a vizsgálat, eddig azonban nem sikerült a tettesek nyomára jutni.

A nagyatádi választás.

NAGYATÁD, aug. 3. A nagyatádi választás nagy izgalomban ma hajnalban ért véget. Szabó Istvánt szótöbbséggel megválasztották a kerület képviselőjévé. A választás után a választók összetűzték egy helyen s záptojással dobálták egymást.

Ivanka Milánt elítélték.

POZSONY, aug. 4. Két napi tárgyalás után hozott ítéletet a pozsonyi törvényszék **Ivanka Milán dr. ügyvéd és országgyűlési képviselő** ügyében, aki nemzetiség elleni gyűlöltre való izgatás vétségével volt vádolva. Jehlicska bazini képviselő lemondásával megürösödött mandátumért tavaly márciusban heves küzdelem folyt. Két jelölt állott egymással szemben: Dömötör Mihály a magyarság képviselője és **Ivanka Milán**, a tót utlok híres vezérferfia. **Ivanka** faluról-falura járva elmondta programbeszédjét, tele féktelen gyűlölettel a magyarság ellen. A féktelen izgatásnak megvolt a hatása, **Ivankát** megválasztották, s a bazini kerület azóta szinte állandó fűzfészke a nemzeti torzsalkodásnak. **Ivankát** két napi tárgyalás után a pozsonyi törvényszék nemzetiség elleni gyűlöltre való izgatás miatt bűnösnek mondta ki s ezért egy évi államfogházra és 1000 korona pénzbüntetésre ítélte.

Janovich Jenő Budapesten

BUDAPEST, aug. 3. **Janovics Jenő dr.** a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója, akit a velencei rendőrség tudvalevőleg bankóhamisítással gyanúsított és felügyelet alatt tartott, Budapestre érkezett. **Janovics**, akit a kínos eset feltűnően megviseit, közölte azt az elhatározását, hogy a bankot perbe fogja és pedig úgy kriminalis, mint polgari uton. A velencei affér ugyanis annyira hatott az idegzetére, hogy előreláthatólag hosszabb ideig tartózkodnia kell a munkától, ami nagy anyagi kárt jelent számára. A kolozsvári direktor ezzel az eljárásával megakarja torolni azt a magatartást is, amelyet ebben az ügyben a Kereskedelmi Bank tanusított. A bank t. i. miután **Janovich** részéről hitelesen értesült a tényállásról, nem-hogy sietett az általa súlyos helyzetbe sodort igazgató igazolására, egy a velencei rendőrséghez intézett sürgős távirattal, hanem negyednap egyszerű levelet írt **Janovicsnak**, a melyben sajnálkozását fejezte ki az eset fölött, mondván, hogy ilyen a legjobb családban is előfordul.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: **Dr. Janovitz Guido** orvostudor.

Rendelés a villában d. e. 11—12 és d. u. 3—4 órakor.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátasör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kívánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: **Piazza István**, épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Globus Hirlapügynökség.

újság-klarítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Elsőrendű fehérnemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. **Panama-kalapok.**

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténiént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdeté 9 órakor.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényü tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

ABBZIA-VOLOSCA

DENK PENZIÓ.

Legfinomabb családi otthon közvetlenül a tenger partján, pormentes zajtalan hely. Üdülőknek és lábadozóknak igen alkalmas. Remek tengeri fürdő közvetlen közelben. Kitünő konyha. **Penzió 7 koronától feljebb.** Prospektus kívánatra.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betetésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 óraker.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toilette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárusító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasz-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitünő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnnyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Első fiumei magyar

kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol börmunkát jutányos árban.

Szives pártfogást kér **Garami József.**

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

H. Schönberg fertiszabó.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménye jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lif, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTARA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22. Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Maluszewszki Szaniszló

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitünő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.